

Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi

Azərbaycan Respublikası Xarici Ticarətinin Gömrük Statistikası

**Hesabat dövrü:
01.01.2024 – 31.05.2024**

(Məlumatlar hesabat dövründən sonrakı ayın 15-dək olan dövr ərzində hazırlanmışdır)

1) Xarici ticarətin gömrük statistikasının əsas göstəriciləri

	Milyon ABŞ dolları ilə	Min ABŞ dolları ilə	İxrac və idxalın xüsusi çəkisi, faizlə
Xarici ticarət dövriyyəsi	18 439.27	18 439 272.37	100.00
o cümlədən:			
İxrac	11 138.58	11 138 580.99	60.41
İdxal	7 300.69	7 300 691.38	39.59
Xarici ticarət saldosu	3 837.89	3 837 889.61	-

2) Xarici ticarət iştirakçıları haqqında məlumat

Göstəricilər	Miqdarı (ədəd)
Xarici ölkələrin sayı	164
Xarici ticarət iştirakçılarının sayı	35 633
<i>o cümlədən:</i>	
Fiziki şəxslər üzrə	27 248
Hüquqi şəxslər üzrə	8 385
<i>o cümlədən:</i>	
- dövlət sektoru	183
- özəl sektor	8 202

3) Ticarət əməliyyatlarının həcmi – 18 439 272.37 min ABŞ dolları

o cümlədən:

3.1. İdxal əməliyyatları üzrə 7 300 691.38 min ABŞ dolları

İdxal olunan malların çeşidlərinin sayı – 6 881 ədəd

	Məbləğ <i>(min ABŞ dolları)</i>	İdxalda xüsusi çəkisi <i>(faiz)</i>	Əlavələr
Sektorlar üzrə			
Dövlət sektoru	1 595 011.12	21.85	
Özəl sektor	4 936 069.02	67.61	
Fiziki şəxslər	769 611.24	10.54	
Ölkə qrupları üzrə			
MDB ölkələri	1 905 569.67	26.10	Əlavə 5
Aİ ölkələri	1 042 507.42	14.28	
Digər ölkələr	4 352 614.29	59.62	
İdxal əməliyyatlarının həcmnin:			Əlavə 1
- yüksək həddi	1 835 903.75 (may)		
- aşağı həddi	1 142 480.15 (yanvar)		
- orta aylıq artım (+, -)	173 355.90		
Humanitar yük, təmənnasız kömək və texniki yardım	35 641.95	0.49	

3.2. İxrac əməliyyatları üzrə - 11 138 580.99* min ABŞ dolları

İxrac olunan malların çeşidlərinin sayı - 2 416 ədəd

	Məbləğ <i>(min ABŞ dolları)</i>	İxracda xüsusi çəkisi <i>(faiz)</i>	Əlavələr
Sektorlar üzrə			
Dövlət sektoru	5 022 861.36	45.09	
Özəl sektor	6 063 055.20	54.43	
Fiziki şəxslər	52 664.43	0.48	
Ölkə qrupları üzrə			
MDB ölkələri	620 604.09	5.57	Əlavə 5
Aİ ölkələri	6 452 287.95	57.93	
Digər ölkələr	4 065 688.95	36.50	
İxrac əməliyyatlarının həcmnin:			Əlavə 1
- yüksək həddi	2 970 014.90 (may)		
- aşağı həddi	1 203 653.87 (mart)		
- orta aylıq artım (+, -)	281 507.73		
Qeyri-neft sektoru (2709- 2715 mal mövqeləri istisna olmaqla) üzrə ixracın həcmi	1 260 884.71	11.32	
Humanitar yük, təmənnasız kömək və texniki yardım	3 144.05	0.03	

* - hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməsi başa çatdırılmış ixrac olunan xam neft, təbii qaz və elektrik enerjisinə dair məlumatlar nəzərə alınmışdır

3.3. Avtomobillərin idxalı haqqında məlumat

XİF MN üzrə malın kodu	Malın adı	Miqdarı (ədəd)	Statistik dəyəri (min ABŞ dolları)
	Cəmi idxal olunmuşdur <i>o cümlədən:</i>	35 570	648 457.95
8702	Sürücü daxil olmaqla 10 nəfər və ya daha çox adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş mühərrikli nəqliyyat vasitələri	98	5 967.65
8703	Əsasən adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş minik avtomobilləri və digər mühərrikli nəqliyyat vasitələri	31 954	567 602.07
	ondan:		
870340 870350 870360 870370	daxili yanma mühərriklə yanaşı elektrik mühərriklə də hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələri	6 923	213 371.92
870380	yalnız elektrik mühərriklə hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələri	1 250	53 500.08
8704	Yük daşımaq üçün mühərrikli nəqliyyat vasitələri	3 335	56 773.11
8705	Xüsusi təyinatlı mühərrikli nəqliyyat vasitələri	183	18 115.11

4) Sövdələşmə xarakterləri üzrə malların keçirilməsi

Sövdələşmə xarakterinin kodu və adı	İxrac		İdxal	
	dəyəri (min ABŞ doll.)	ixraca nisbətən %-lə	dəyəri (min ABŞ doll.)	idxala nisbətən %-lə
01 – Milli valyuta ilə hesablaşma	77 309.00	0.69	1 304.53	0.02
Sərbəst dönərli valyuta (SDV) ilə hesablaşmalar, o cümlədən:	4 953 580.38	44.47	5 248 226.73	71.88
21 – SDV ilə hesablaşma (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənişindən başqa) üzrə malların keçirilməsi	4 953 580.38	44.47	5 247 307.25	71.87
23 – Dövlət krediti üzrə malların keçirilməsi	0.00	0.00	881.20	0.01
26 – Dövlət kreditinin ödənilməsi hesabına malların keçirilməsi	0.00	0.00	38.28	0.00
Klirinq üzrə hesablaşmalar	0.00	0.00	365.55	0.01
31 - Klirinq valyutası hesablaşmaları ilə malların keçirilməsi (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənilməsindən başqa)	0.00	0.00	161.84	0.00
36 – Dövlət kreditinin ödənişi hesabına malların keçirilməsi	0.00	0.00	203.71	0.00
Qapalı valyuta ilə hesablaşmalar, o cümlədən:	53 845.77	0.48	725 612.13	9.94
41 – Qapalı valyuta ilə hesablaşma (dövlət krediti və dövlət kreditinin ödənişindən başqa)	53 845.77	0.48	725 520.72	9.94
43 – Dövlət krediti üzrə malların keçirilməsi	0.00	0.00	91.41	0.00
80 – Digərləri	6 053 845.84	54.35	1 325 182.43	18.15
Cəmi	11 138 580.99	100.00	7 300 691.38	100.00

5) Daşınan yüklər haqqında məlumat

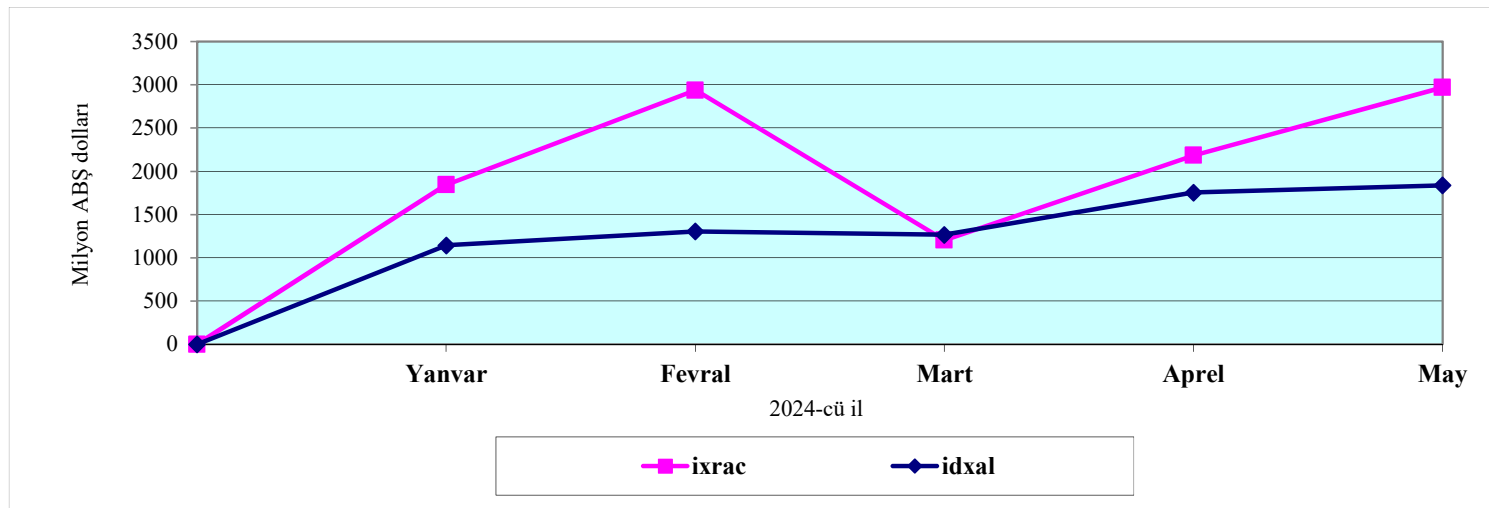
İstiqamət və nəqliyyatın növü	Miqdarı (ton)	Xüsusi çəkisi (faiz)
- İxrac <i>o cümlədən:</i>	19 244 603.18	100.00
dəniz nəqliyyatı	29 529.47	0.15
dəmir yolu nəqliyyatı	1 090 866.26	5.67
avtomobil nəqliyyatı	869 964.78	4.52
hava nəqliyyatı	44 556.14	0.23
poçt göndərişi	2.60	0.00
stasionar nəqliyyat vasitələri	17 209 055.88	89.42
özü hərəkət edən vasitələr	628.05	0.00
- İdxal <i>o cümlədən:</i>	4 556 222.17	100.00
dəniz nəqliyyatı	1 092 493.94	23.98
dəmir yolu nəqliyyatı	1 780 551.17	39.08
avtomobil nəqliyyatı	1 460 865.53	32.06
hava nəqliyyatı	5 304.24	0.12
poçt göndərişi	107.83	0.00
stasionar nəqliyyat vasitələri	201 891.02	4.43
özü hərəkət edən vasitələr	15 008.44	0.33
Cəmi	23 800 825.35	

Əlavə 1

İxrac və idxal əməliyyatlarının dinamikası

(min ABŞ dolları)

	Yanvar	Fevral	Mart	Aprel	May	İyun	İyul	Avqust	Sentyabr	Oktyabr	Noyabr	Dekabr	Cəmi
İxrac	1 843 983.96	2 935 978.15	1 203 653.87	2 184 950.10	2 970 014.90	-	-	-	-	-	-	-	11 138 580.99
İdxal	1 142 480.15	1 304 134.67	1 265 032.65	1 753 140.16	1 835 903.75	-	-	-	-	-	-	-	7 300 691.38
Saldo	701 503.81	1 631 843.48	-61 378.78	431 809.94	1 134 111.15	-	-	-	-	-	-	-	3 837 889.61
Dövriyyə	2 986 464.12	4 240 112.82	2 468 686.52	3 938 090.26	4 805 918.65	-	-	-	-	-	-	-	18 439 272.37
İxracın aylıq artımı	-	1 091 994.19	-1 732 324.28	981 296.23	785 064.80	-	-	-	-	-	-	-	-
İdxalın aylıq artımı	-	161 654.51	-39 102.01	488 107.51	82 763.59	-	-	-	-	-	-	-	-

Əlavə 2

Mal qrupları üzrə ixrac və idxal

(Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisə olunmaqla, min ABŞ dolları ilə)

Mal qrupunun kodu	Mal qrupunun adı	İxrac		İdxal	
		2024-cü ilin ilk 5 ayı	Ümumi ixrac nisbətən %-lə	2024-cü ilin ilk 5 ayı	Ümumi idxala nisbətən %-lə
A	B	1	2	3	4
	Cəmi	11 138 580.99	100.00	7 300 691.38	100.00
01	Diri heyvanlar	288.06	0.00	24 686.42	0.34
02	Ət və qida üçün yararlı ət əlavələri	489.50	0.00	48 452.13	0.66
03	Balıqlar və xərçəngkimilər, mollyusklar və digər su onuğasızları	885.33	0.01	15 983.61	0.22
04	Süd məhsulları; quş yumurtası; təbii bal, başqa yerdə adı çəkilməyən və təsnif olunmayan heyvan mənşəli ərzaq məhsulları	27 909.17	0.25	95 320.73	1.31
05	Başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan heyvan mənşəli məhsullar	2 046.22	0.02	790.45	0.01
06	Canlı ağaclar və digər bitkilər; bitkilərin kökləri, soğanaqları və digər analogi hissələri; kəsilmiş çiçəklər və dekorativ bitkilər	284.60	0.00	30 040.16	0.41
07	Tərəvəz və bəzi yeməli meyvəköklülər və kök yumrular	130 840.04	1.17	47 747.93	0.65
08	Yeməli meyvələr və qoz-fındıq; sitrus meyvələrinin qabıqları və ya qovun qabıqcıqları	120 440.87	1.08	96 530.72	1.32
09	Qəhvə, çay, maté və ya paraqvay çayı və ədviyyatlar	2 823.65	0.03	31 214.97	0.43
10	Dənli bitkilər	158.08	0.00	128 471.41	1.76
11	Unüytmə-yarma sənayesi məhsulları; səməni; nişastalar; inulin; buğda kleykovinası	464.06	0.00	11 275.66	0.15
12	Yağlı toxum və bar; digər toxumlar, bar və taxıl; dərman bitkiləri və texniki məqsədlər üçün bitkilər; saman və yem	7 271.84	0.07	32 143.18	0.44
13	Təmizlənməmiş təbii şellak; kitrələr, qatranlar və digər bitki şirələri və ekstraktları	0.00	0.00	533.32	0.01
14	Toxuma (hörgü) məmulatlarının hazırlanması üçün bitki mənşəli materiallar; başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan digər bitki mənşəli məhsullar	111.47	0.00	439.01	0.01
15	Heyvan və ya bitki mənşəli piylər və yağlar və onların parçalanması nəticəsində alınan məhsullar; hazır yeyinti piyləri; heyvan və ya bitki mənşəli mumlar	10 231.14	0.09	83 605.81	1.15
16	Ətdən, balıqdan və ya xərçəngkimilərdən, mollyusklardan və ya digər su onuğasızlarından alınan hazır məhsullar	540.81	0.00	19 891.70	0.27
17	Şəkər və şəkərdən hazırlanan qənnadı məmulatları	10 308.63	0.09	86 075.72	1.18

A	B	1	2	3	4
18	Kakao və ondan hazırlanan məhsullar	4 168.74	0.04	57 646.50	0.79
19	Taxıldan, undan, nişastadan və ya süddən alınan hazır məhsullar; un qənnadı məmulatları	4 105.49	0.04	80 288.17	1.10
20	Tərəvəzlərin, meyvələrin, qoz-fındığın və ya bitkilərin digər hissələrinin emal məhsulları	17 797.94	0.16	29 547.74	0.40
21	Müxtəlif ərzaq məhsulları	1 472.64	0.01	62 163.66	0.85
22	Alkoqollu və alkoqolsuz içkilər və sirkə	26 568.67	0.24	36 533.79	0.50
23	Yeyinti sənayesinin qalıqları və tullantıları; heyvanlar üçün hazır yemlər	2 720.42	0.02	59 769.93	0.82
24	Tütün və tütünün sənaye əvəzediciləri	19 826.52	0.18	42 203.47	0.58
25	Duz; kükürd; torpaq və daş; suvaq materialları, əhəng və sement	28 928.53	0.26	13 020.36	0.18
26	Filizlər, şlaklar və kül	428.07	0.00	974.56	0.01
27	Mineral yanacaq, neft və onların qovulma məhsulları; bitum tərkibli maddələr; mineral mumlar	9 947 997.07	89.31	685 755.23	9.39
28	Qeyri-üzvi kimya məhsulları; qiymətli metalların, nadir torpaq metallarının, radioaktiv elementlərin və ya izotopların qeyri-üzvi və ya üzvi birləşmələri	7 443.33	0.07	48 826.41	0.67
29	Üzvi kimyəvi birləşmələr	37 849.89	0.34	27 310.97	0.37
30	Əczaçılıq məhsulları	2 098.96	0.02	217 089.10	2.97
31	Gübrələr	40 460.53	0.36	37 009.87	0.51
32	Aşılavıcı və boyayıcı ekstraktlar, tanninlər və onların törəmələri; boyaqlar, piqmentlər və digər boyayıcı maddələr; boyalar və laklar; zamaklar və digər mastikalar; tipografiya boyaqları, mürəkkəblər, tuş	3 033.85	0.03	32 513.24	0.45
33	Efir yağları və rezinoidlər; ətriyyat, kosmetik və tualet vasitələri	1 992.54	0.02	98 197.12	1.35
34	Sabun, səthi-aktiv üzvi maddələr, yuyucu vasitələr, sürtkü materialları, süni və hazır mumlar, təmizləmə və cilalama üçün tərkiblər, şamlar və analoji məmulatlar, yapma üçün pasta, plastilin, «diş müalicəsi mumu» və diş müalicəsi üçün gips əsaslı tərkiblər	357.79	0.00	61 474.00	0.84
35	Zülal tərkibli maddələr; modifikasiya olunmuş nişastalar; yapışqanlar; fermentlər	116.14	0.00	8 202.01	0.11
36	Partlayıcı maddələr; pirotexnika məmulatları; kibritlər; pirofor ərintilər; bəzi yanar maddələr	0.08	0.00	6 426.66	0.09
37	Foto və kino malları	48.01	0.00	1 792.41	0.02
38	Digər kimyəvi məhsullar	8 871.02	0.08	101 738.10	1.39
39	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar	163 838.48	1.47	206 449.31	2.83
40	Kauçuk, rezin və onlardan hazırlanan məmulatlar	958.28	0.01	66 780.11	0.91
41	Emal olunmamış gön (təbii xəzdən başqa) və aşıllanmış dəri	4 136.02	0.04	158.40	0.00
42	Dəri məmulatları; səraclıq-yəhər məmulatları və qoşqu ləvazimatları; yol ləvazimatları, qadın çantaları və analoji mallar; heyvanların bağırsaqlarından hazırlanan məmulatlar (barana fibroinindən olan liflər istisna olmaqla)	49.82	0.00	16 047.10	0.22
43	Təbii və süni xəz; ondan hazırlanan məmulatlar	0.00	0.00	36.55	0.00
44	Oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar; ağac kömürü	1 467.73	0.01	153 620.69	2.10
45	Mantar və ondan hazırlanan məmulatlar	2.14	0.00	347.40	0.00

A	B	1	2	3	4
46	Küləşdən, alfadan və digər materiallardan hörmə üçün hazırlanan məmulatlar; səbət məmulatları və hörülmiş məmulatlar	0.00	0.00	201.99	0.00
47	Oduncaqdan və ya digər lifli sellüloz materiallardan hazırlanan kütlə; regenerasiya edilən kağız və karton (makulatura və tullantılar)	0.00	0.00	232.74	0.00
48	Kağız və karton; kağız kütlədən, kağızdan və ya kartondan hazırlanan məmulatlar	278.91	0.00	105 499.97	1.45
49	Çap kitabları, qəzetlər, reproduksiyalar və poliqrafiya sənayesinin digər məmulatları; əlyazmalar, məkində yazılan mətnlər və planlar	322.59	0.00	6 181.71	0.08
50	İpək	537.72	0.00	19.73	0.00
51	Yun, zərif və ya qaba heyvan tükü; at tükündən iplik və parça	0.00	0.00	317.08	0.00
52	Pambıq	111 593.01	1.00	3 940.83	0.05
53	Digər bitki mənşəli toxuculuq lifləri; kağız iplik və kağız iplikdən parçalar	0.01	0.00	1 408.84	0.02
54	Kimyəvi saplar, kimyəvi toxuculuq materiallarından olan yastı və analoji saplar	216.07	0.00	20 117.92	0.28
55	Kimyəvi liflər	0.00	0.00	11 184.63	0.15
56	Pambıq (vata), keçə və ya fətr və toxunmamış materiallar; xüsusi iplik; ciyə (viş), kəndir, kanat və trosalar və onlardan məmulatlar	40.66	0.00	28 639.64	0.39
57	Xalçalar və digər toxunma döşəmə örtükləri	31.52	0.00	8 582.62	0.12
58	Xüsusi parçalar; taftinqli (baftalı) toxuculuq materialları; krujevalar; qobelenlər; bəzək materialları; tikmələr	132.64	0.00	6 292.01	0.09
59	Həpürülmüş, üzlüklü, təkrarlanmış toxuculuq materialları; texniki bəyinatlı toxuculuq məmulatları	12.75	0.00	4 963.93	0.07
60	Maşınla və əllə toxunma trikotaj parçaları	125.91	0.00	22 802.52	0.31
61	Maşın və ya əl toxunuşlu trikotaj geyim əşyaları və geyim ləvazimatları.	210.91	0.00	84 037.31	1.15
62	Paltar və geyim ləvazimatları, maşınla və ya əllə toxunmuş trikotajdan başqa	1 214.65	0.01	69 060.84	0.95
63	Digər hazır toxuculuq məmulatları; dəstlər; işlənmiş geyimlər və toxuculuq məmulatları; cır-cındır	10 178.12	0.09	21 094.82	0.29
64	Ayaqqabılar, getrlər və analoji məmulatları; onların hissələri	219.97	0.00	56 210.30	0.77
65	Baş geyimləri və onların hissələri	52.47	0.00	2 894.36	0.04
66	Çətirlər, gündən qoruyucu çətirlər, çəliklər, çəlik-oturacaq, qırmanc, minik atları üçün qamçılar və onların hissələri	0.00	0.00	495.01	0.01
67	Emal edilmiş bələk və pərgü və onlardan hazırlanmış məmulatları; süni çiçəklər; insan saçından məmulatlar	1.57	0.00	1 137.97	0.02
68	Daş, gips, sement, asbest, slyuda və analoji materialdan məmulatlar	4 787.28	0.04	33 900.69	0.46
69	Keramika məmulatları	742.13	0.01	46 935.28	0.64
70	Şüşə və ondan hazırlanan məmulatlar	8 371.30	0.08	43 776.03	0.60
71	Təbii və ya yetişdirilmiş mirvari, qiymətli və ya azqiymətli daşlar, qiymətli metallar, üzərinə qiymətli metal çəkilmiş metallar və onlardan hazırlanan məmulatları; bijuteriya; sikkələr	46 722.35	0.42	617 736.45	8.46
72	Qara metallar	19 274.15	0.17	222 981.94	3.05

A	B	1	2	3	4
73	Qara metallardan məmulatlar	14 197.01	0.13	267 408.35	3.66
74	Mis və ondan hazırlanan məmulatlar	11 835.06	0.11	15 210.74	0.21
75	Nikel və ondan hazırlanan məmulatlar	1.29	0.00	1 711.48	0.02
76	Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar	84 558.24	0.76	61 053.63	0.84
78	Qurğuşun və ondan hazırlanan məmulatlar	5 613.92	0.05	419.09	0.01
79	Sink və ondan hazırlanan məmulatlar	424.80	0.00	705.67	0.01
80	Qalay və ondan hazırlanan məmulatlar	0.00	0.00	17.05	0.00
81	Digər qiymətsiz metallar; metal keramikas; onlardan hazırlanan məmulatlar	0.09	0.00	1 146.35	0.02
82	Qiymətsiz metallardan alətlər, qurğular, bıçaq məmulatları, qaşıqlar və çəngəllər; onların qiymətsiz metallardan olan hissələri	427.36	0.00	23 276.49	0.32
83	Qiymətsiz metallardan hazırlanan digər məmulatlar	1 653.07	0.01	37 416.43	0.51
84	Nüvə reaktorları, qazanlar, avadanlıq və mexaniki qurğular; onların hissələri	22 643.33	0.20	831 506.37	11.39
85	Elektrik maşınları və avadanlıqları, onların hissələri; səsyazma və səsləndirmə aparatları, televiziya təsvirlərinin və səslərinin yazılması və cəmləndirilməsi üçün aparatura, onların hissələri və ləvazimatları	14 431.65	0.13	613 907.73	8.41
86	Dəmiryol lokomotivləri və ya mühərrikli tramvay vaqonları, dəmiryol nəqliyyat vasitələri və onların hissələri; dəmiryol və ya tramvay xətləri üçün yol avadanlıqları və qurğuları, onların hissələri; mexaniki (elektromexaniki daxil olmaqla) siqnal avadanlıqlarının bütün növü	1 826.03	0.02	40 709.52	0.56
87	Yerüstü nəqliyyat vasitələri, dəmiryolu və tramvay nəqliyyat vasitələrindən başqa, və onların hissələri və ləvazimatları	50 413.47	0.45	786 964.07	10.78
89	Gəmilər, qayıqlar və üzən konstruksiyalar	90.83	0.00	26 842.45	0.37
90	Optik, fotoqrafik, kinematoqrafiya, ölçü, nəzarət, ən dəqiq, tibbi və ya cərrahiyyə alətləri və aparatları; onların hissələri və ləvazimatları	5 581.25	0.05	107 965.50	1.48
91	Bütün növ saatlar və onların hissələri	186.75	0.00	9 711.40	0.13
92	Musiqi alətləri; onların hissələri və ləvazimatları	5.59	0.00	955.84	0.01
94	Mebel; yataq ləvazimatları, döşəklər, döşək əsasları, divan yastıqları və analoji doldurulma mebel ləvazimatları; başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan lampalar və işıqlandırıcı avadanlıqlar; üzərində ad və ya ünvan yazılmış işıq tablo və lövhələri və analoji məmulatlar; yığma tikinti konstruksiyaları	2 332.85	0.02	87 247.13	1.20
95	Oyuncaqlar, oyunlar və idman inventarı; onların hissələri və ləvazimatları	127.32	0.00	20 404.46	0.28
96	Müxtəlif hazır məmulatlar	659.24	0.01	28 620.05	0.39
97	İncəsənət əsərləri, kolleksiya əşyaları və antikvariat	44.16	0.00	137.49	0.00

Əlavə 3

İxracda əsas mallar *

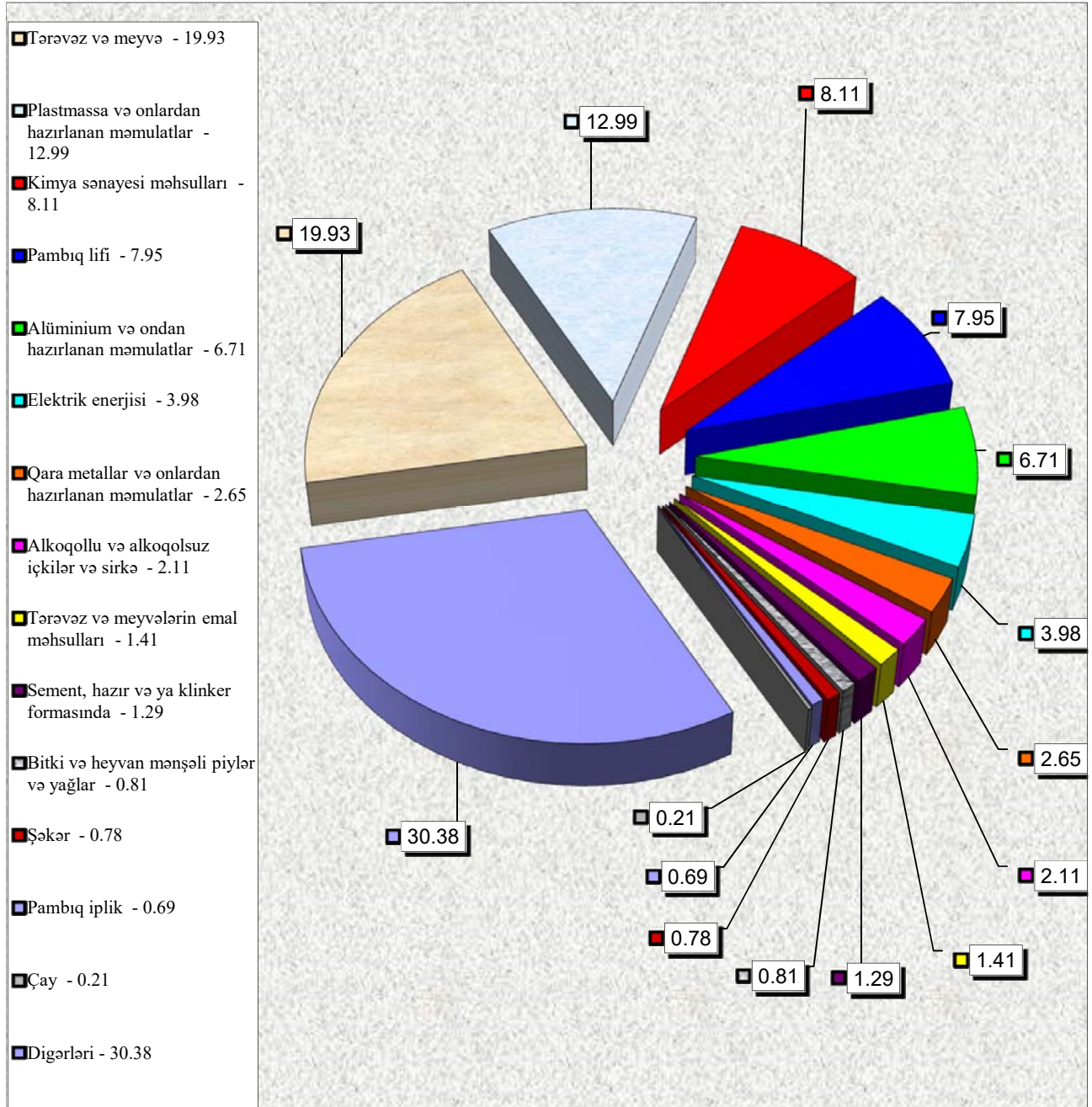
(min ABŞ dolları)

№	XİF MN üzrə malın kodu	Malın adı	2024-cü ilin ilk 5 ayı		2024-cü ilin ilk 5 ayının ixracına nisbətən, %-lə	2024-cü ilin ilk 5 ayının qeyri-neft sektoru üzrə ixracına nisbətən, %-lə
			Miqdar	Statistik dəyər		
		İxrac - cəmi	-	11 138 580.99	100.00	-
I.	2709-2715	Neft-qaz sektoruna daxil olan mallar üzrə	-	9 877 696.28	88.68	-
	270900	Bitumlu süxurlardan alınmış xam neft və xam neft məhsulları, ton	9 869 672.49	6 258 631.31	56.19	-
	2710	Xam məhsullardan başqa, bitumlu süxurlardan alınmış neft və neft məhsulları; tərkibində neft və ya neft məhsullarının miqdarı 70 kütlə % və ya daha çox olan məhsullar, ton	241 108.79	159 170.31	1.43	-
	271121	Təbii qaz, qaz halında, min kub metr	9 912 607.09	3 451 136.68	30.98	-
	27131	Neft koksu, ton	101 666.63	8 621.51	0.08	-
	271320	Neft bitumu, ton	369.99	68.45	0.00	-
		Digərləri	-	68.03	0.00	-
II.		Neft-qaz sektoruna daxil olmayan mallar üzrə	-	1 260 884.71	11.32	100.00
	07-08	Tərəvəz və meyvə, ton	230 907.40	251 280.90	2.26	19.93
		ondan:				
	0701	Kartof, ton	34 318.06	14 493.49	0.13	1.15
	0702	Tomat, ton	86 066.88	108 586.87	0.97	8.61
	0802 2	Məşə fındığı, ton	7 739.01	47 458.44	0.43	3.76
	0808 10	Alma, ton	33 367.38	22 250.52	0.20	1.76
	0810 70	Xurma, ton	35 362.54	27 780.61	0.25	2.20
	0810907501	Nar, ton	3 651.40	3 263.38	0.03	0.26
	0902	Çay, ton	292.15	2 666.80	0.02	0.21

№	XİF MN üzrə malın kodu	Malın adı	2024-cü ilin ilk 5 ayı		2024-cü ilin ilk 5 ayının ixracına nisbətən, %-lə	2024-cü ilin ilk 5 ayının qeyri-neft sektoru üzrə ixracına nisbətən, %-lə
			Miqdar	Statistik dəyər		
15		Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar, ton	7 054.93	10 231.14	0.09	0.81
1701		Şəkər, ton	13 127.03	9 879.61	0.09	0.78
20		Tərəvəz və meyvələrin emal məhsulları, ton	12 226.68	17 797.94	0.16	1.41
22		Alkoqollu və alkoqolsuz içkilər və sirkə, min ABŞ dolları	-	26 568.67	0.24	2.11
2523		Sement, hazır və ya klinker formasında, ton	267 589.51	16 246.66	0.15	1.29
2716		Elektrik enerjisi, min kVt/saat	904 005.16	50 188.75	0.45	3.98
28-38		Kimya sənayesi məhsulları, ton	424 688.80	102 272.15	0.92	8.11
		ondan:				
2905 11		metanol (metil spirti), ton	190 929.10	37 790.91	0.34	3.00
3102		azot gübrəsi, ton	211 762.65	40 141.07	0.36	3.18
39		Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	180 756.62	163 838.48	1.47	12.99
		ondan:				
3901		polietilen, ilkin formalarda, ton	55 153.64	59 144.44	0.53	4.69
390210		polipropilen, ilkin formalarda, ton	23 017.13	24 502.05	0.22	1.94
390230		propilenin sopolimerləri, ilkin formalarda, ton	33 957.13	37 300.06	0.33	2.96
5201-5203		Pambıq lifi, ton	66 006.68	100 278.67	0.90	7.95
5204-5207		Pambıq iplik, ton	3 303.42	8 643.07	0.08	0.69
72-73		Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	34 978.87	33 471.16	0.30	2.65
76		Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, ton	32 180.65	84 558.24	0.76	6.71
		Digərləri	-	382 962.47	3.44	30.38

*- hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməsi başa çatdırılmış ixrac olunan xam neft, təbii qaz və elektrik enerjisinə dair məlumatlar nəzərə alınmışdır

Əlavə 3-də göstərilmiş qeyri-neft məhsullarının ixracında əsas malların faizlə xüsusi çəkisi

Əlavə 3.1

Azərbaycan mənşəli qeyri-neft məhsullarının ixracı haqqında məlumat

(xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının mal qrupları üzrə)

Malın kodu	Mal qrupunun adı	Netto (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)
CƏMİ		1 779 792.65	1 087 440.26
01	Diri heyvanlar	434.35	288.06
02	Ət və qida üçün yararlı ətlər	317.91	489.50
03	Balıqlar və xərçəngkimilər, mollyusklar və digər su onurğasızları	295.40	885.33
04	Süd məhsulları; quş yumurtası; təbii bal, başqa yerdə adı çəkilməyən və təsnif olunmayan heyvan mənşəli ərzaq məhsulları	9 216.53	27 904.12
05	Başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan heyvan mənşəli məhsullar	3 646.37	2 046.22
06	Canlı ağaclar və digər bitkilər; bitkilərin kökləri, soğanaqları və digər analoji hissələri; kəsilmiş çiçəklər və dekorativ bitkilər	64.64	284.60
07	Tərəvəz və bəzi yeməli meyvəköklülər və kök yumruları	137 470.09	130 818.94
08	Yeməli meyvələr və qoz-fındıq; sitrus meyvələrinin qabıqları və ya qovun qabıqcıqları	93 417.32	120 433.31
09	Qəhvə, çay, maté və ya paraqvay çayı və ədviyyatlar	350.93	2 763.67
10	Dənli bitkilər	0.47	1.29
11	Unüyütmə-yarma sənayesi məhsulları; səməni; nişastalar; inulin; buğda kleykovinası	1 221.23	464.06
12	Yağlı toxum və bar; digər toxumlar, bar və taxıl; dərman bitkiləri və texniki məqsədlər üçün bitkilər; saman və yem	25 696.27	5 310.20
14	Toxuma (hörgü) məmulatlarının hazırlanması üçün bitki mənşəli materiallar; başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan digər bitki mənşəli məhsullar	618.42	111.25
15	Heyvan və ya bitki mənşəli piylər və yağlar və onların parçalanması nəticəsində alınan məhsullar; hazır yeyinti piyləri; heyvan və ya bitki mənşəli mumlar	7 049.29	10 201.97
16	Ətdən, balıqdan və ya xərçəngkimilərdən, mollyusklardan və ya digər su onurğasızlarından alınan hazır məhsullar	31.32	540.81
17	Şəkər və şəkərdən hazırlanan qənnadı məmulatları	11 407.76	8 905.39
18	Kakao və ondan hazırlanan məhsullar	1 536.96	4 168.74
19	Taxıldan, undan, nişastadan və ya süddən alınan hazır məhsullar; un qənnadı məmulatları	3 926.76	3 981.03
20	Tərəvəzlərin, meyvələrin, qoz-fındığın və ya bitkilərin digər hissələrinin emal məhsulları	12 171.46	17 709.02
21	Müxtəlif ərzaq məhsulları	1 501.02	1 441.27
22	Alkoqollu və alkoqolsuz içkilər və sirkə	29 422.54	26 431.30
23	Yeyinti sənayesinin qalıqları və tullantıları; heyvanlar üçün hazır yemlər	13 797.03	2 720.42
24	Tütün və tütünün sənaye əvəzediciləri	4 476.58	19 776.40
25	Duz; kükürd; torpaq və daş; suvaq materialları, əhəng və sement	493 421.84	28 795.30
26	Filizlər, şlaklar və kül	1 080.84	423.78

Məhlul kodu	Mal qrupunun adı	Netto (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)
27	Mineral yanacaq, neft və onların qovulma məhsulları; bitum tərkibli maddələr; mineral mumlar	102 146.60	70 211.79
28	Qeyri-üzvi kimya məhsulları; qiymətli metalların, nadir torpaq metallarının, radioaktiv elementlərin və ya izotopların qeyri-üzvi və ya üzvi birləşmələri	379.52	4 279.17
29	Üzvi kimyəvi birləşmələr	190 929.10	37 790.91
30	Əczaçılıq məhsulları	0.01	59.04
31	Gübrələr	214 186.65	40 431.95
32	Aşılavıcı və boyayıcı ekstraktlar, tanninlər və onların törəmələri; boyaqlar, piqmentlər və digər boyayıcı maddələr; boyalar və laklar; zamazkalar və digər mastikalar; tipografiya boyaqları, mürəkkəblər, tuş	13 571.47	2 873.77
33	Efir yağları və rezinoidlər; ətriyyat, kosmetik və tualet vasitələri	13.72	1 328.48
34	Sabun, səthi-aktiv üzvi maddələr, yuyucu vasitələr, sürtkü materialları, süni və hazır mumlar, təmizləmə və cilalama üçün tərkiblər, şamlar və analoji məmulatlar, yapma üçün pasta, plastilin, «diş müalicəsi mumu» və diş müalicəsi üçün gips əsaslı tərkiblər	235.75	280.43
35	Zülal tərkibli maddələr; modifikasiya olunmuş nişastalar; yapışqanlar; fermentlər	161.04	110.35
38	Digər kimyəvi məhsullar	4 310.75	8 740.90
39	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar	180 668.70	162 766.63
40	Kauçuk, rezin və onlardan hazırlanan məmulatlar	12.42	73.97
41	Emal olunmamış gön (təbii xəzdən başqa) və aşılınmış dəri	1 399.76	4 136.02
42	Dəri məmulatları; sərraclıq-yəhər məmulatları və qoşqu ləvazimatları; yol ləvazimatları, qadın çantaları və analoji mallar; heyvanların bağırsaqlarından hazırlanan məmulatlar (barama fibroinindən olan liflər istisna olmaqla)	0.76	36.65
44	Oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar; ağac kömürü	475.57	1 083.80
48	Kağız və karton; kağız kütlədən, kağızdan və ya kartondan hazırlanan məmulatlar	138.47	194.93
49	Çap kitablar, qəzetlər, reproduksiya və poliqrafiya sənayesinin digər məmulatları; əlyazmalar, makinada yazılan mətnlər və planlar	1.42	137.30
50	İpək	38.23	537.72
52	Pambıq	69 814.18	111 593.01
54	Kimyəvi saplar, kimyəvi toxuculuq materiallarından olan yastı və analoji saplar	107.68	216.07
56	Pambıq (vata), keçə və ya fetr və toxunmamış materiallar; xüsusi iplik; ciyə (viş), kəndir, kanat və trosar və onlardan məmulatlar	3.83	7.74
57	Xalçalar və digər toxunma döşəmə örtükləri	0.56	29.82
58	Xüsusi parçalar; taftinqli (baftalı) toxuculuq materialları; krujevalar; qobelenlər; bəzək materialları; tikmələr	32.27	131.99
60	Maşınla və əllə toxunma trikotaj parçalar	3.72	20.82
61	Maşın və ya əl toxunuşlu trikotaj geyim əşyaları və geyim ləvazimatları.	5.11	95.09
62	Paltar və geyim ləvazimatları, maşınla və ya əllə toxunmuş trikotajdan başqa	57.73	1 083.90
63	Digər hazır toxuculuq məmulatları; dəstlər; işlənmiş geyimlər və toxuculuq məmulatları; cır-cındır	3 912.99	10 140.31
64	Ayaqqabılar, getrlər və analoji məmulatlar; onların hissələri	24.68	167.25
65	Baş geyimləri və onların hissələri	0.06	3.79

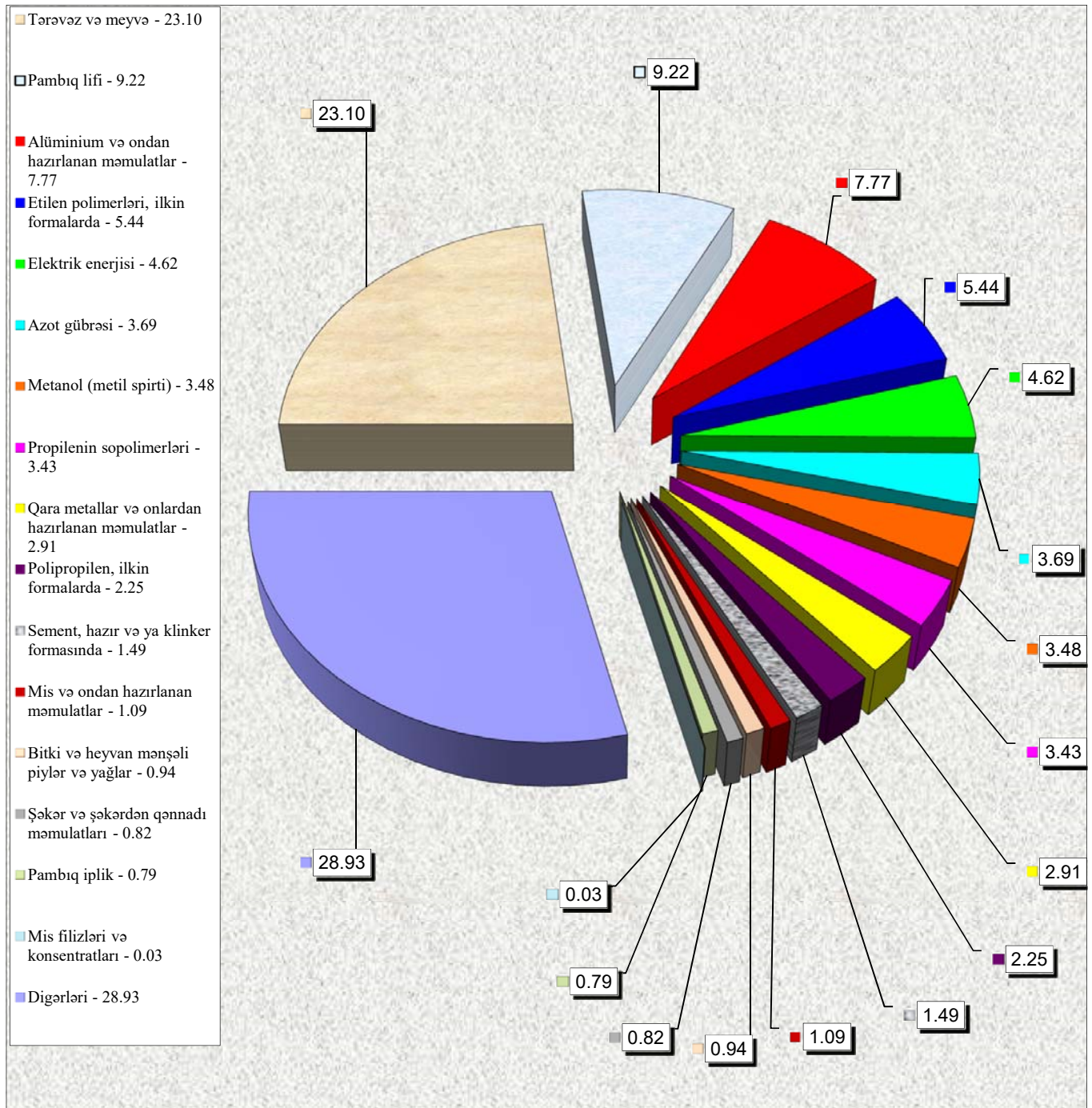
Məhlə kodu	Mal qrupunun adı	Netto (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)
68	Daş, gips, sement, asbest, slyuda və analoji materialdan məmulatlar	34 694.70	4 591.37
69	Keramika məmulatları	3 297.27	734.26
70	Şüşə və ondan hazırlanan məmulatlar	30 852.75	8 325.77
71	Təbii və ya yetişdirilmiş mirvari, qiymətli və ya azqiymətli daşlar, qiymətli metallar, üzərinə qiymətli metal çəkilmiş metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar; bijuteriya; sikkələr	1.86	46 474.59
72	Qara metallar	25 892.29	19 254.47
73	Qara metallardan məmulatlar	8 178.09	12 394.04
74	Mis və ondan hazırlanan məmulatlar	1 695.23	11 832.57
76	Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar	32 168.97	84 484.95
78	Qurğuşun və ondan hazırlanan məmulatlar	2 737.04	5 613.92
79	Sink və ondan hazırlanan məmulatlar	216.00	424.80
82	Qiymətsiz metallardan alətlər, qurğular, bıçaq məmulatları, qaşıqlar və çəngəllər; onların qiymətsiz metallardan olan hissələri	0.40	2.99
83	Qiymətsiz metallardan hazırlanan digər məmulatlar	73.64	184.07
84	Nüvə reaktorları, qazanlar, avadanlıq və mexaniki qurğular; onların hissələri	951.78	4 972.99
85	Elektrik maşınları və avadanlıqları, onların hissələri; səsyazma və səsləndirmə aparaturası, televiziya təsvirlərinin və səslərinin yazılması və canlandırılması üçün aparatura, onların hissələri və ləvazimatları	1 589.40	8 882.70
86	Dəmiryol lokomotivləri və ya mühərrikli tramvay vaqonları, dəmiryol nəqliyyat vasitələri və onların hissələri; dəmiryol və ya tramvay xətləri üçün yol avadanlıqları və qurğuları, onların hissələri; mexaniki (elektromexaniki daxil olmaqla) signal avadanlıqlarının bütün növləri	11.67	74.75
87	Yerüstü nəqliyyat vasitələri, dəmiryolu və tramvay nəqliyyat vasitələrindən başqa, və onların hissələri və ləvazimatları	8.91	20.03
90	Optik, fotoqrafik, kinematoqrafiya, ölçü, nəzarət, ən dəqiq, tibbi və ya cərrahiyyə alətləri və aparatları; onların hissələri və ləvazimatları	48.16	440.13
91	Bütün növ saatlar və onların hissələri	0.17	47.97
92	Musiqi alətləri; onların hissələri və ləvazimatları	0.00	0.04
94	Mebel; yataq ləvazimatları, döşəklər, döşək əsasları, divan yastıqları və analoji doldurulma mebel ləvazimatları; başqa yerdə adı çəkilməyən və ya təsnif olunmayan lampalar və işıqlandırıcı avadanlıqlar; üzərində ad və ya ünvan yazılmış işıq tablo və lövhələri və analoji məmulatlar; yığma tikinti konstruksiyaları	1 660.84	2 150.99
95	Oyuncaqlar, oyunlar və idman inventarı; onların hissələri və ləvazimatları	1.19	18.42
96	Müxtəlif hazır məmulatlar	228.13	596.13
97	İncəsənət əsərləri, kolleksiya əşyaları və antikvariat	1.26	43.01

Əlavə 3.2

Azərbaycan mənşəli əsas qeyri-neft məhsullarının ixracı

XİF MN üzrə malın kodu	Malın adı	Miqdar	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Xüsusi çəki (faiz)
	CƏMİ		1 087 440.26	100.00
07-08	Tərəvəz və meyvə, ton	230 887.41	251 252.25	23.10
15	Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar, ton	7 049.29	10 201.97	0.94
17	Şəkər və şəkərdən qənnadı məmulatları, ton	11 407.76	8 905.39	0.82
2523	Sement, hazır və ya klinker formasında, ton	267 589.51	16 246.66	1.49
2603	Mis filizləri və konsentratları, ton	186.96	338.86	0.03
2716	Elektrik enerjisi, 1000 kVt/saat	904 005.16	50 188.75	4.62
290511	Metanol (metil spirti), ton	190 929.10	37 790.91	3.48
3102	Azot gübrəsi, ton	211 762.65	40 141.07	3.69
3901	Etilen polimerləri, ilkin formalarda, ton	55 142.24	59 126.60	5.44
390210	Polipropilen, ilkin formalarda, ton	23 017.13	24 502.05	2.25
390230	Propilenin sopolimerləri, ilkin formalarda, ton	33 957.13	37 300.06	3.43
5201-5203	Pambıq lifi, ton	66 006.68	100 278.67	9.22
5204-5207	Pambıq iplik, ton	3 303.42	8 643.07	0.79
72-73	Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	34 070.38	31 648.51	2.91
74	Mis və ondan hazırlanan məmulatlar, ton	1 695.23	11 832.57	1.09
76	Alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, ton	32 168.97	84 484.95	7.77
	Digərləri	-	314 557.93	28.93

Əlavə 3.2-də göstərilmiş Azərbaycan mənşəli qeyri-neft məhsullarının ixracında əsas malların faizlə xüsusi çəkisi

Əlavə 3.3

Xam neftin ixrac olunduğu ölkələr *

(min ABŞ dolları)

XİF MN üzrə malın kodu	Malın adı	Ölkələr	Miqdar (ton)	Statistik dəyər
2709 00	Bitumlu süxurlardan alınmış xam neft və xam neft məhsulları	Cəmi	9 869 672.49	6 258 631.31
		İtaliya	3 947 343.52	2 520 145.37
		İsrail	1 444 917.71	903 392.92
		Hindistan	891 896.27	567 774.74
		Çexiya	535 293.39	348 419.52
		Almaniya	440 731.51	293 886.91
		Xorvatiya	418 510.98	274 260.67
		Portuqaliya	349 833.85	225 407.22
		Rumıniya	344 418.52	212 236.45
		Tailand	327 013.52	203 153.46
		Tunis	256 640.09	163 897.06
		Yunanıstan	228 237.47	144 806.06
		Türkiyə	165 886.19	90 862.25
		Polşa	90 150.50	57 363.56
		Fransa	89 712.83	57 085.07
		Niderland	89 955.02	57 024.78
		İndoneziya	86 721.65	52 551.84
		İspaniya	76 534.64	39 881.49
		Böyük Britaniya	53 422.79	28 531.46
		Serbiya	31 558.85	17 516.40
		Özbəkistan	893.20	434.09

* - hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməsi başa çatdırılmış ixrac olunan xam neft dair məlumatlar nəzərə alınmışdır

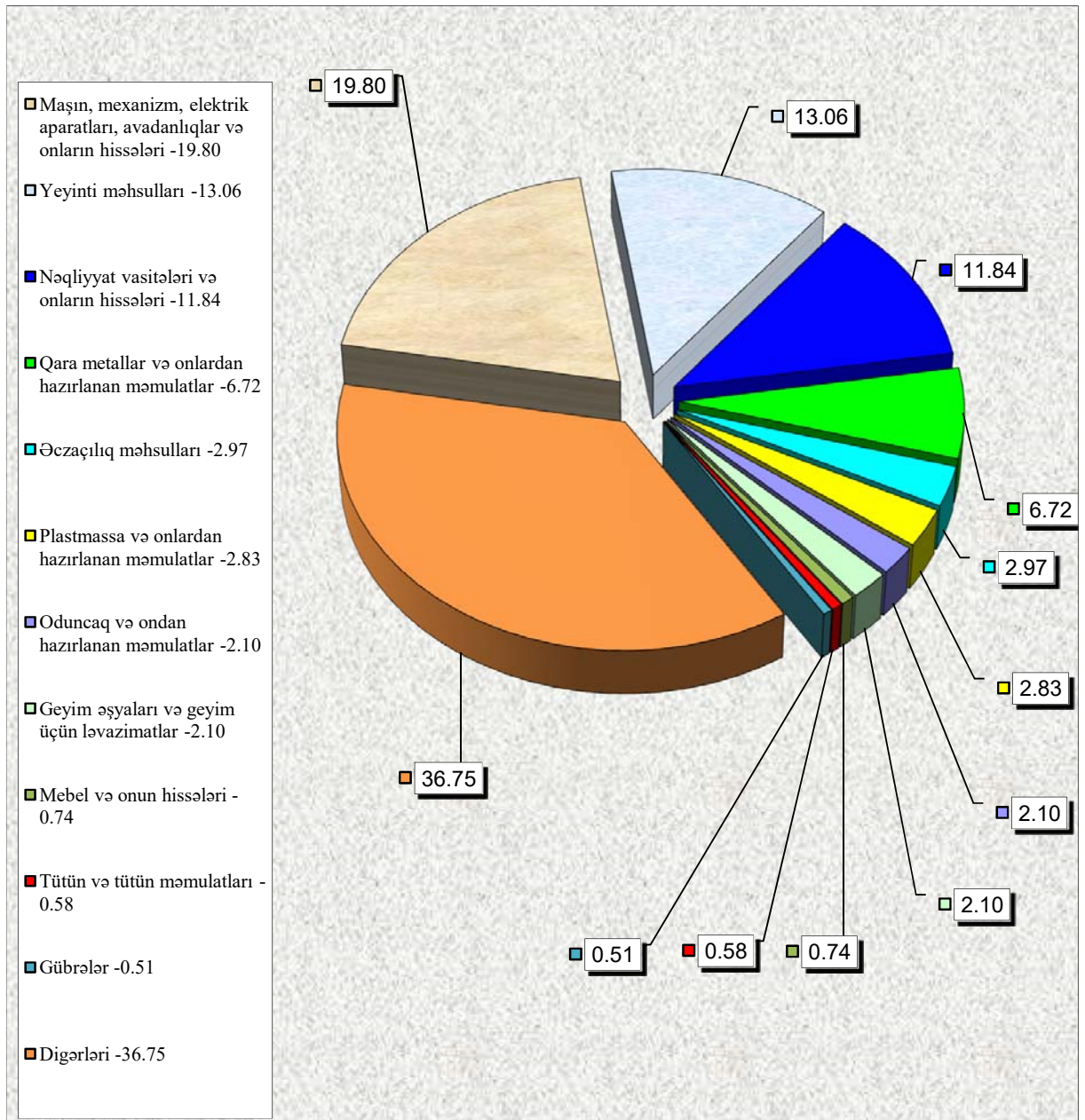
Əlavə 4

İdxalda əsas mallar

(min ABŞ dolları)

XİF MN üzrə məlın kodu	Məlın adı	2024-cü ilin ilk 5 ayı		2024-cü ilin ilk 5 ayının idxalına nisbətən, %-lə
		Miqdar	Statistik dəyər	
	İdxal - cəmi	-	7 300 691.38	100.00
02-04, 07-11, 1201-1208, 15-22	Yeyinti məhsulları, min ABŞ dolları	-	953 361.86	13.06
	ondan:			
02	Ət, ton	22 177.57	48 452.13	0.66
0401-0402	Süd və qaymaq, ton	5 584.37	8 637.79	0.12
0405	Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar, ton	10 394.15	54 161.54	0.74
07-08	Tərəvəz və meyvə, ton	211 868.92	144 278.65	1.98
0902	Çay, ton	5 120.51	25 698.53	0.35
1001	Buğda, ton	328 542.75	72 676.29	1.00
1005	Qarğıdalı, ton	57 613.90	18 203.31	0.25
1006	Düyü, ton	32 586.36	33 877.35	0.46
15	Bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar, ton	70 661.37	83 605.81	1.15
24	Tütün və tütün məmulatları, min ABŞ dolları	-	42 203.47	0.58
30	Əczaçılıq məhsulları, ton	10 667.86	217 089.10	2.97
31	Gübrələr, ton	89 501.09	37 009.87	0.51
39	Plastmassa və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	117 059.69	206 449.31	2.83
44	Oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar, min ABŞ dolları	-	153 620.69	2.10
61-62	Geyim əşyaları və geyim üçün ləvazimatlar, min ABŞ dolları	-	153 098.15	2.10
72-73	Qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, ton	434 884.02	490 390.29	6.72
84-85	Maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar və onların hissələri, min ABŞ dolları	-	1 445 414.10	19.80
86-89	Nəqliyyat vasitələri və onların hissələri, min ABŞ dolları	-	864 185.07	11.84
9401-9403	Mebel və onun hissələri, min ABŞ dolları	-	53 736.05	0.74
	Digərləri	-	2 684 133.42	36.75

Əlavə 4-də göstərilmiş idxal əməliyyatlarında əsas malların xüsusi çəkisi, faizlə

Əlavə 5

Ölkələr üzrə ixrac və idxal

(Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisə olunmaqla, min ABŞ dolları ilə)

(idxalın həcmi - malın mənşə ölkəsi üzrə, ixracın həcmi - malın təyinat ölkəsi üzrə)

Ölkələrin adı	İxrac		İdxal	
	min ABŞ dolları ilə	ümumi ixraca nisbətən, %-lə	min ABŞ dolları ilə	ümumi idxala nisbətən, %-lə
A	2	4	6	8
Cəmi	11 138 580.99	100.00	7 300 691.38	100.00
o cümlədən:				
MDB ölkələri üzrə cəmi	620 604.09	5.57	1 905 569.67	26.10
Belarus	16 197.20	0.15	157 643.52	2.16
Qazaxıstan	22 552.63	0.20	84 750.94	1.16
Qırğızıstan	22 489.29	0.20	3 886.03	0.05
Moldova	1 901.88	0.02	2 260.19	0.03
Özbəkistan	10 679.00	0.10	58 287.13	0.80
Rusiya	437 979.54	3.93	1 302 122.46	17.84
Tacikistan	2 462.79	0.02	347.20	0.00
Türkmənistan	32 013.02	0.29	171 018.66	2.34
Ukrayna	74 328.72	0.67	125 253.55	1.72
Avropa İttifaqı ölkələri üzrə cəmi	6 452 287.95	57.93	1 042 507.42	14.28
Almaniya	311 447.34	2.80	320 902.83	4.40
Avstriya	1 545.88	0.01	31 069.45	0.43
Belçika	15 731.54	0.14	28 044.64	0.38
Bolqarıstan	229 670.06	2.06	12 861.26	0.18
Çexiya	349 588.08	3.14	22 079.16	0.30
Danimarka	104.19	0.00	33 730.51	0.46
Estoniya	4 328.66	0.04	2 288.00	0.03
Finlandiya	65.52	0.00	8 396.71	0.12
Fransa	60 968.67	0.55	93 633.43	1.28
Xorvatiya	274 267.78	2.46	2 636.81	0.04
İrlandiya	6.00	0.00	10 312.75	0.14
İspaniya	49 448.93	0.44	56 257.14	0.77

A	2	4	6	8
İsveç	670.95	0.01	19 210.44	0.26
İtaliya	4 228 930.06	37.97	180 689.11	2.47
Kipr	1 883.57	0.02	2 821.57	0.04
Latviya	2 846.18	0.03	8 156.97	0.11
Litva	2 608.71	0.02	15 465.89	0.21
Lüksemburq	21 162.92	0.19	1 538.21	0.02
Macarıstan	4 682.96	0.04	21 065.57	0.29
Malta	7 214.60	0.06	50.89	0.00
Niderland	63 974.66	0.57	39 385.01	0.54
Polşa	62 221.32	0.56	55 899.68	0.77
Portuqaliya	225 476.89	2.02	6 233.76	0.09
Rumıniya	223 270.59	2.00	19 222.80	0.26
Slovakiya	38.11	0.00	17 290.61	0.24
Sloveniya	3 703.66	0.03	9 607.49	0.13
Yunanıstan	306 430.11	2.75	23 656.72	0.32
Dıgər ölkələr üzrə cəmi	4 065 688.95	36.50	4 352 614.29	59.62
Albaniya	479.82	0.00	430.20	0.01
Amerika Birləşmiş Ştatları	95 792.46	0.86	235 086.54	3.22
Amerika Samoası	0.00	0.00	7.94	0.00
Anqola	75.54	0.00	1 143.65	0.02
Argentina	0.00	0.00	32 104.74	0.44
Aruba	6.51	0.00	0.00	0.00
Avstraliya	99.36	0.00	446 908.32	6.12
Baham adaları	0.00	0.00	0.06	0.00
Banqladəş	3 154.47	0.03	12 673.44	0.17
Barbados	0.00	0.00	36.07	0.00
Bermud adaları	26.40	0.00	0.00	0.00
Bəhreyn	124.00	0.00	0.27	0.00
Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	20 186.99	0.18	13 062.90	0.18
Tanzaniya	48.29	0.00	261.99	0.00
Bosniya və Herseqovina	0.00	0.00	692.23	0.01
Böyük Britaniya	31 811.17	0.29	109 169.76	1.50
Braziliya	279.32	0.00	51 472.67	0.71
Cənubi Afrika Respublikası	196.51	0.00	26 453.01	0.36
Cənubi Sudan	0.00	0.00	0.01	0.00
Çili	0.00	0.00	2 359.37	0.03
Çin	8 920.06	0.08	1 321 797.02	18.11

A	2	4	6	8
Çinin xüs. inz. r-nu Honkonq	1 624.33	0.01	2 172.07	0.03
Çinin xüs. inz. r-nu Aomin (Makao)	0.00	0.00	7.99	0.00
Dominika	0.00	0.00	6.33	0.00
Dominikan Respublikası	0.00	0.00	304.39	0.00
Ekvador	0.00	0.00	27 033.51	0.37
Ekvatorial Qvineya	189.58	0.00	0.00	0.00
Eritreya	0.00	0.00	12.97	0.00
Əfqanıstan	135.44	0.00	12.31	0.00
Əlcəzair	488.38	0.00	1 195.28	0.02
Filippinlər	0.00	0.00	1 532.38	0.02
Gürcüstan	241 832.85	2.17	35 480.88	0.49
Haiti	0.00	0.00	0.03	0.00
Həbəşistan	0.00	0.00	215.71	0.00
Hindistan	569 840.02	5.12	87 199.08	1.19
Honduras	0.00	0.00	17.53	0.00
İndoneziya	52 785.34	0.47	24 475.67	0.34
İordaniya	392.88	0.00	3 353.51	0.05
İraq	9 890.41	0.09	278.13	0.00
İran İslam Respublikası	6 319.02	0.06	232 077.76	3.18
İslandiya	0.00	0.00	876.20	0.01
İsrail	909 941.64	8.17	11 719.81	0.16
İsveçrə	47 848.58	0.43	31 018.06	0.42
Fələstin	279.99	0.00	129.73	0.00
Kamboca	450.00	0.00	2 812.07	0.04
Kanada	777.81	0.01	155 515.30	2.13
Kayman adaları	3.43	0.00	0.00	0.00
Şimali Makedoniya Respublikası	4.95	0.00	777.45	0.01
Keniya	0.00	0.00	1 068.78	0.01
Kolumbiya	465.60	0.00	938.24	0.01
Koreya (KXDR)	0.00	0.00	9.40	0.00
Koreya Respublikası	314.32	0.00	174 021.07	2.38
Kosta-Rika	0.00	0.00	1 653.65	0.02
Kot-divuar	0.00	0.00	214.69	0.00
Kuba	0.00	0.00	407.97	0.01
Kuk adaları (Yeni Zeland)	0.00	0.00	0.58	0.00
Kurasao	0.00	0.00	2.49	0.00
Küveyt	543.71	0.00	0.00	0.00

A	2	4	6	8
Qabon	0.01	0.00	0.00	0.00
Qana	3.30	0.00	1.24	0.00
Qayana	5.16	0.00	0.00	0.00
Qəmər adaları	0.00	0.00	111.80	0.00
Qətər	1 137.26	0.01	1 422.53	0.02
Qrenlandiya	0.00	0.00	203.28	0.00
Quam (ABŞ)	0.00	0.00	1.48	0.00
Qvatemala	0.00	0.00	382.96	0.01
Laos (LXDR)	0.00	0.00	87.24	0.00
Lesoto	0.00	0.00	0.12	0.00
Lixtenşteyn	0.00	0.00	73.79	0.00
Livan	846.78	0.01	286.97	0.00
Liviya	363.25	0.00	0.00	0.00
Madaqaskar	0.00	0.00	391.48	0.01
Malavi	0.00	0.00	39.58	0.00
Malayziya	1 363.57	0.01	28 463.17	0.39
Mali	0.00	0.00	1.51	0.00
Mavriki	0.00	0.00	59.19	0.00
Mavritaniya	0.00	0.00	19.51	0.00
Meksika	67.85	0.00	25 111.89	0.34
Men adası	39.62	0.00	0.00	0.00
Mərakeş	48.00	0.00	3 359.99	0.05
Mərkəzi Afrika Respublikası	0.00	0.00	24.72	0.00
Misir	3 965.23	0.04	19 269.73	0.26
Monako	0.00	0.00	68.68	0.00
Monqolustan	65.94	0.00	601.39	0.01
Monteneqro	0.00	0.00	557.25	0.01
Mozambik	3.62	0.00	0.12	0.00
Myanma	223.63	0.00	1 889.37	0.03
Namibiya	7.64	0.00	2.68	0.00
Nepal	0.00	0.00	229.37	0.00
Niger	0.00	0.00	0.09	0.00
Nigeriya	12.90	0.00	27.85	0.00
Nikaraqua	0.00	0.00	14.20	0.00

A	2	4	6	8
Niue (Yeni Zelanda)	0.00	0.00	15.60	0.00
Norveç	1 714.44	0.02	6 701.71	0.09
Oman	441.68	0.00	149.09	0.00
Pakistan	148.79	0.00	7 726.56	0.11
Paraqvay	0.00	0.00	47.93	0.00
Peru	0.00	0.00	1 078.95	0.01
Puerto-Riko (ABŞ)	0.00	0.00	295.25	0.00
Reyunyon (Fransa)	0.00	0.00	0.06	0.00
Ruanda	0.00	0.00	14.33	0.00
Salvador	0.00	0.00	29.75	0.00
San-Marino	122.90	0.00	137.89	0.00
San-Tome və Prinsipi	0.00	0.00	0.25	0.00
Seneqal	72.29	0.00	0.00	0.00
Serbiya	24 545.70	0.22	4 763.75	0.07
Seysel adaları	0.00	0.00	18.24	0.00
Səudiyyə Ərəbistanı	1 480.20	0.01	9 144.54	0.13
Sinqapur	2 167.89	0.02	14 679.18	0.20
Sudan	607.50	0.01	0.00	0.00
Surinam	0.00	0.00	0.13	0.00
Suriya Ərəb Respublikası	168.90	0.00	202.89	0.00
Syerra-Leone	0.00	0.00	5.67	0.00
Şri-Lanka	0.00	0.00	20 704.31	0.28
Tailand	203 157.88	1.82	29 192.97	0.40
Tayvan (Çinin əyaləti)	35.14	0.00	10 061.61	0.14
Trinidad və Tobaqo	14.89	0.00	0.88	0.00
Tunis	163 897.06	1.47	4 582.74	0.06
Türkiyə	1 644 033.94	14.76	920 429.84	12.61
Uqanda	0.00	0.00	19.18	0.00
Venesuela	0.00	0.00	0.43	0.00
Vyetnam	247.25	0.00	55 138.45	0.76
Yamayka	0.00	0.00	168.19	0.00
Yaponiya	7 651.02	0.07	115 348.66	1.58
Yeni Zelanda	51.98	0.00	18 661.96	0.26
Yəmən	684.39	0.01	35.32	0.00
Zambiya	0.00	0.00	0.11	0.00
Zimbabve	0.00	0.00	201.60	0.00
Təyin olunmayıb	962.17	0.01	151.91	0.00

Əlavə 5.1

Ticarət dövriyyəsində əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi dövriyyəyə nisbətən %-lə
Cəmi	18 439 272.37	100.00
o cümlədən:		
İtaliya	4 409 619.17	23.91
Türkiyə	2 564 463.78	13.91
Rusiya	1 740 102.00	9.44
Çin	1 330 717.08	7.22
İsrail	921 661.45	5.00
Hindistan	657 039.10	3.56
Almaniya	632 350.17	3.43
Avstraliya	447 007.69	2.42
Çexiya	371 667.25	2.02
Amerika Birləşmiş Ştatları	330 878.99	1.79
Yunanıstan	330 086.83	1.79
Gürcüstan	277 313.73	1.50
Xorvatiya	276 904.59	1.50
Bolqarıstan	242 531.32	1.32
Rumıniya	242 493.39	1.32
Digər ölkələr	3 664 435.84	19.87

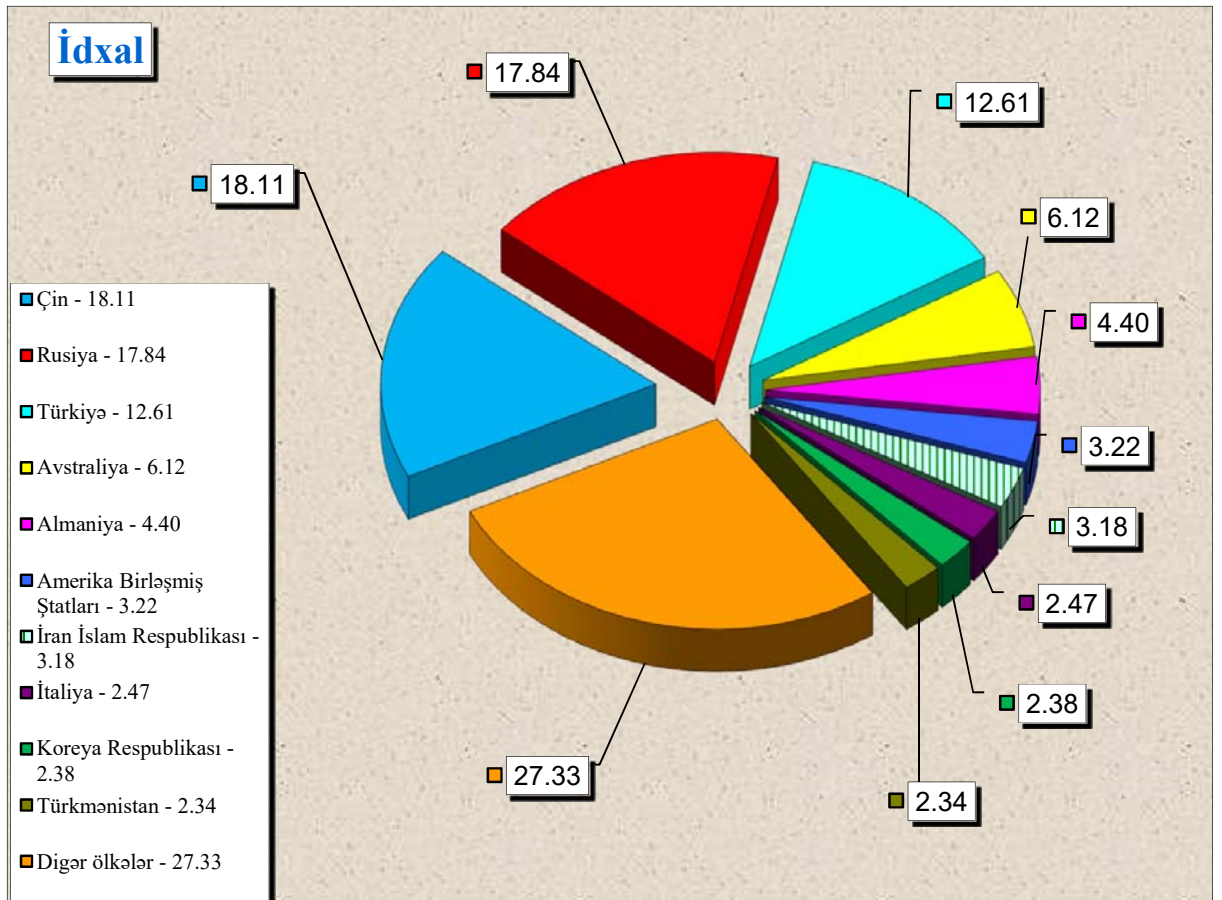
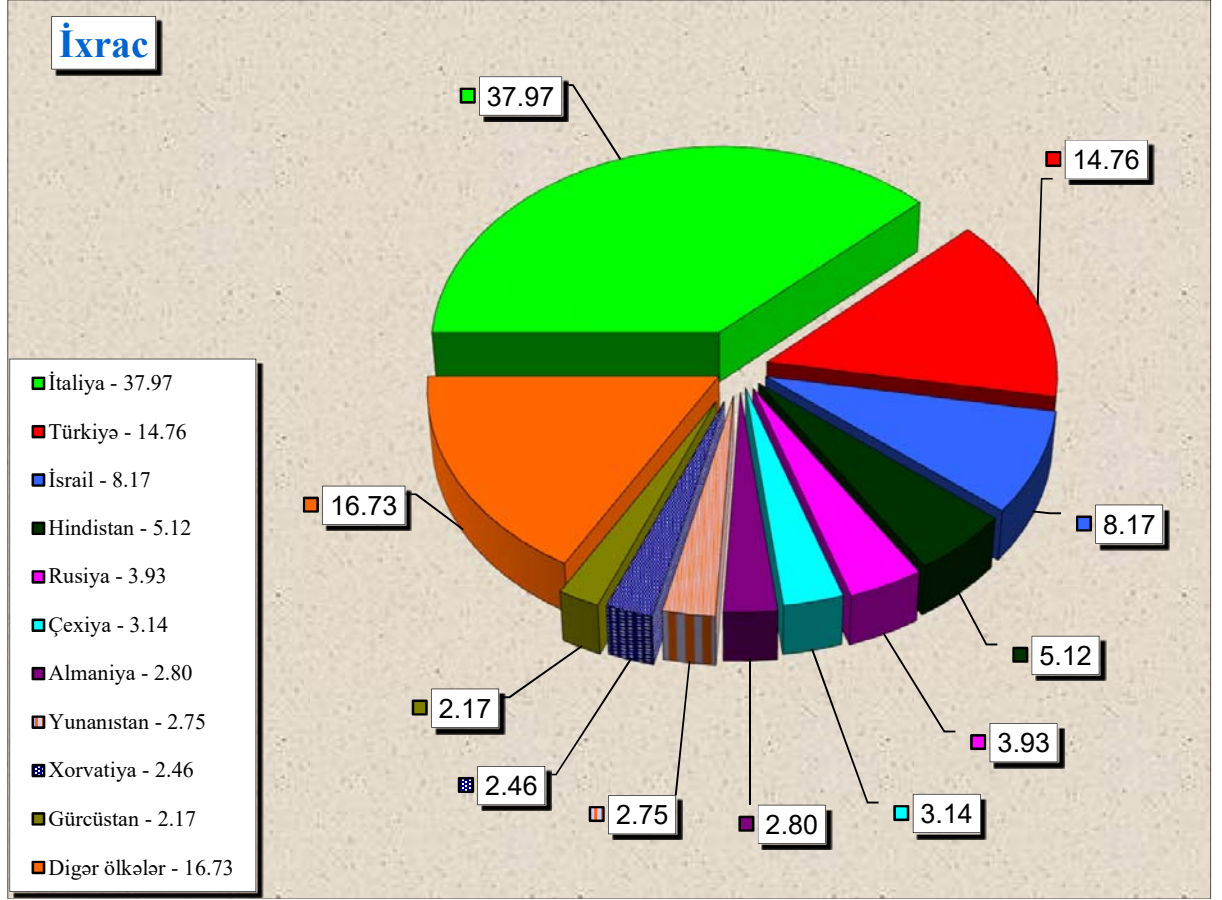
İxracda əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi ixracə nisbətən %-lə
Cəmi	11 138 580.99	100.00
o cümlədən:		
İtaliya	4 228 930.06	37.97
Türkiyə	1 644 033.94	14.76
İsrail	909 941.64	8.17
Hindistan	569 840.02	5.12
Rusiya	437 979.54	3.93
Çexiya	349 588.08	3.14
Almaniya	311 447.34	2.80
Yunanıstan	306 430.11	2.75
Xorvatiya	274 267.78	2.46
Gürcüstan	241 832.85	2.17
Bolqarıstan	229 670.06	2.06
Portuqaliya	225 476.89	2.02
Rumıniya	223 270.59	2.00
Tailand	203 157.88	1.82
Tunis	163 897.06	1.47
Digər ölkələr	818 817.14	7.35

İdxalda əsas ölkələr

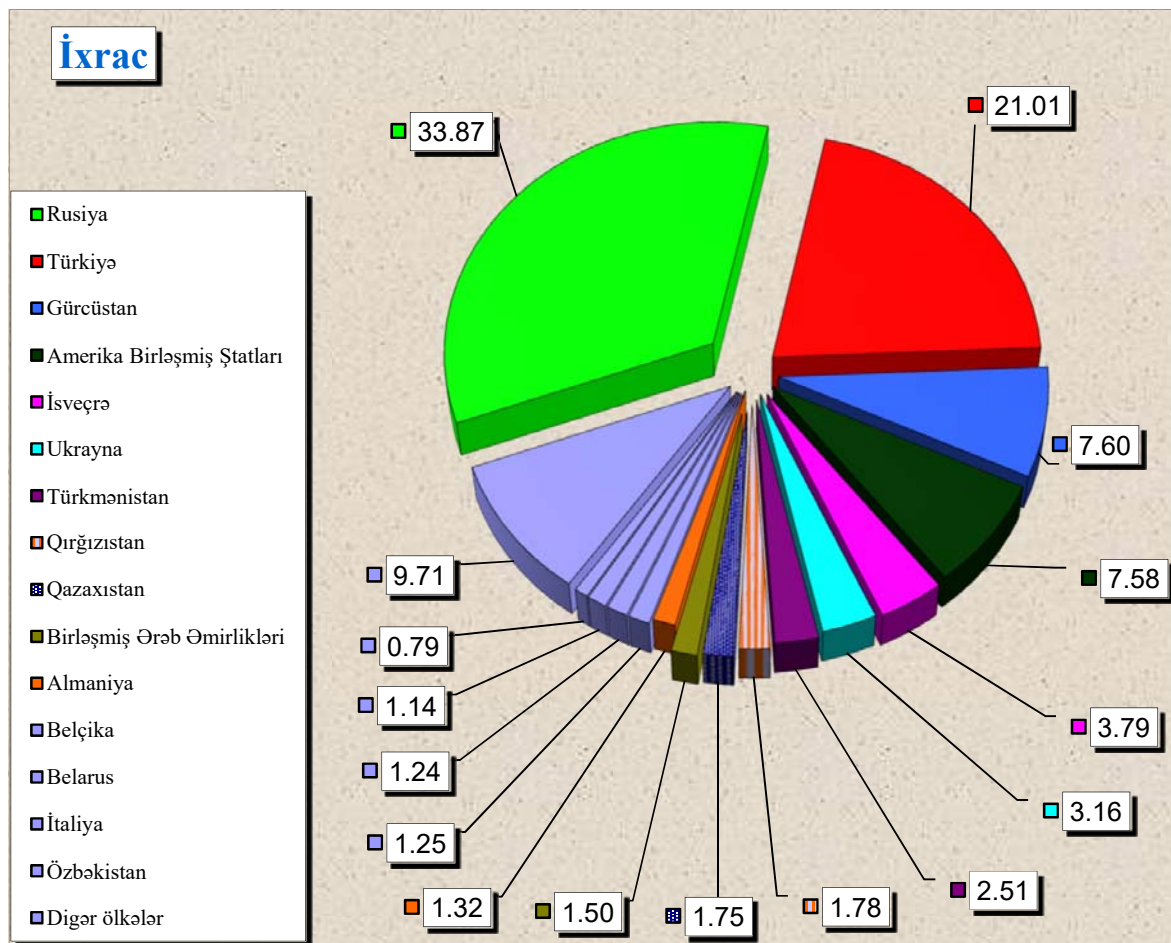
Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi idxalə nisbətən %-lə
Cəmi	7 300 691.38	100.00
o cümlədən:		
Çin	1 321 797.02	18.11
Rusiya	1 302 122.46	17.84
Türkiyə	920 429.84	12.61
Avstraliya	446 908.32	6.12
Almaniya	320 902.83	4.40
Amerika Birləşmiş Ştatları	235 086.54	3.22
İran İslam Respublikası	232 077.76	3.18
İtaliya	180 689.11	2.47
Koreya Respublikası	174 021.07	2.38
Türkmənistan	171 018.66	2.34
Belarus	157 643.52	2.16
Kanada	155 515.30	2.13
Ukrayna	125 253.55	1.72
Yaponiya	115 348.66	1.58
Böyük Britaniya	109 169.76	1.50
Digər ölkələr	1 332 706.99	18.25

Əlavə 5.1-də göstərilmiş ixrac və idxal əməliyyatlarında əsas ölkələrin faizlə xüsusi çəkisi

Qeyri-neft məhsullarının ixrac olunduğu əsas ölkələr

Ölkələrin adı	Min ABŞ dolları	Ümumi ixrac nisbətən %-lə
Cəmi	1 260 884.71	100.00
o cümlədən:		
Rusiya	427 036.27	33.87
Türkiyə	264 884.15	21.01
Gürcüstan	95 818.35	7.60
Amerika Birləşmiş Ştatları	95 553.43	7.58
İsveçrə	47 803.25	3.79
Ukrayna	39 899.93	3.16
Türkmənistan	31 703.72	2.51
Qırğızıstan	22 427.88	1.78
Qazaxıstan	22 036.50	1.75
Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	18 942.12	1.50
Almaniya	16 581.46	1.32
Belçika	15 731.54	1.25
Belarus	15 605.11	1.24
İtaliya	14 359.66	1.14
Özbəkistan	9 997.09	0.79
Digər ölkələr	122 504.24	9.71

**İxrac və idxalda keçirilən yüklərin daşınma vasitələri üzrə
miqdarı (netto çəki ilə) və dəyəri**

N/v kodu	Daşınma vasitələri	İxrac		İdxal		Cəmi	
		Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)	Netto çəki (ton)	Statistik dəyər (min ABŞ dolları)
10	Dəniz nəqliyyatı vasitələri	29 529.47	46 852.01	1 092 493.94	814 557.87	1 122 023.41	861 409.88
20	Dəmiryolu nəqliyyatı vasitələri	1 090 866.26	354 472.30	1 780 551.17	899 856.43	2 871 417.43	1 254 328.73
30	Avtomobil nəqliyyatı vasitələri	869 964.78	763 453.91	1 460 865.53	4 144 655.22	2 330 830.31	4 908 109.13
40	Hava nəqliyyatı vasitələri	44 556.14	116 908.57	5 304.24	1 289 203.67	49 860.38	1 406 112.24
50	Poçt göndərişi	2.60	1 390.53	107.83	26 018.41	110.43	27 408.93
70	Stasionar nəqliyyat vasitələri	17 209 055.88	9 779 545.69	201 891.02	47 047.58	17 410 946.90	9 826 593.26
90	Özü hərəkət edən vasitələr	628.05	75 957.99	15 008.44	79 352.21	15 636.49	155 310.20
	Yekun:	19 244 603.18	11 138 580.99	4 556 222.17	7 300 691.38	23 800 825.35	18 439 272.37

Qısa metodoloji izahat

“Azərbaycan Respublikası xarici ticarətinin gömrük statistikasına Azərbaycan Respublikasının digər ölkələrlə xarici ticarət əlaqələrinə dair məlumatlar daxil edilmişdir. Verilən göstəricilər ixrac və idxal olunan malların ölkə sərhədindən keçirilən zaman xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları tərəfindən tərtib olunan gömrük bəyannamələri əsasında Dövlət Gömrük Komitəsinin Vahid Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sistemindən (VAİS) alınmışdır.

Xarici ticarət əlaqələrinə dair aşağıdakı göstəricilər daxil edilmişdir:

- xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçıları haqqında məlumat;
- ticarət əməliyyatlarının həcmi haqqında məlumat;
- idxal-ixrac əməliyyatlarının həcmi ölkə qrupları (Müstəqil Dövlətlər Birliyi, Avropa İttifaqı), ölkələr, mal qrupları (Xarici İqtisadi Fəaliyyətin Mal Nomenklaturasının 2 rəqəmli kodları üzrə), əsas mallar, mülkiyyət növləri, sövdələşmə xarakterləri, daşınma vasitələri üzrə bölgüsü;

İdxal-ixrac əməliyyatlarının həcmi ABŞ dolları ilə verilmişdir.

Göstəricilər “Azərbaycan Respublikası Xarici Ticarətinin Gömrük Statistikasının Metodologiyası”na əsasən hazırlanmışdır. Xarici ticarətin gömrük statistikasının aparılması üçün ilkin məlumatlar malların gömrük rəsmiləşdirilməsində təqdim olunan buraxılmış gömrük bəyannamələrində göstərilən məlumatlar sayılır.

Azərbaycan Respublikası xarici ticarətinin gömrük statistikasını ümumi ticarət uçot sistemi əsasında aparılır.

Azərbaycan Respublikasının idxalına aşağıdakı mallar daxil edilir:

- sərbəst dövriyyə üçün buraxılış gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- təkrar idxal gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- daxildə emal xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- xaricdə emal xüsusi gömrük prosedurunun müddəti başa çatdıqdan sonra gətirilən mallar;
- ölkə ərazisinə gətirilib gömrük anbarı və sərbəst zona xüsusi gömrük prosedurları altında yerləşdirilən mallar;
- son istifadə xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- ölkə ərazisinə gətirilib dövlətin xeyrinə imtina edilən mallar;

Azərbaycan Respublikasının ixracına aşağıdakı mallar daxil edilir:

- ixrac gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- təkrar ixrac gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- daxildə emal edildikdən sonra göndərilən mallar;
- xaricdə emal xüsusi gömrük proseduruna müvafiq olaraq göndərilən mallar;
- gömrük anbarı və sərbəst zona xüsusi gömrük prosedurları altında yerləşdirilməsi başa çatandan sonra göndərilən mallar;
- son istifadə xüsusi gömrük prosedurunun müddəti bitdikdən sonra göndərilən mallar.

Gömrük statistikasının ümumi ticarət uçot sistemində aşağıdakı mallar nəzərə alınmır:

- ölkə ərazisindən tranzit keçən mallar;
- müvəqqəti gətirilən (aparılan) mallar;
- müvəqqəti saxlanma xüsusi gömrük proseduru altında yerləşdirilən mallar;
- gömrük anbarı, sərbəst zonada yerləşdirilən və ölkənin gömrük ərazisindən aparılmaq üçün nəzərdə tutulan daxili mallar;
- ölkənin ərazisində məhv edilən xarici mallar;
- səfirlik, konsulluq, beynəlxalq təşkilatların yanındakı nümayəndəliklərin və ölkənin xaricdə yerləşən digər rəsmi nümayəndəliklərinin fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün ölkənin gömrük ərazisindən aparılan mallar;

- xarici ölkələrin səfirlik, konsulluq və digər rəsmi nümayəndəliklərinin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün ölkənin gömrük ərazisinə gətirilən mallar;
- xaricdə dislokasiya olunan hərbi hissələr üçün keçirilən mallar;
- xarici dövlətin ərazisindən keçməklə gömrük orqanları arasında daşınan daxili mallar;
- təbii fəlakət və digər fəvqəladə vəziyyətlərin nəticələrini aradan qaldırmaq, qəza-xilas etmə tədbirlərini həyata keçirmək, o cümlədən zərərçəkmişlərə paylamaq və onlara yardım etmək məqsədilə keçirilən və sonradan qaytarılması nəzərdə tutulan mallar.

Malların gömrük sərhədindən keçirilmə xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq onların gömrük statistikasında nəzərə alınıb-alınmaması müəyyən edilir.

Aşağıdakı mallar gömrük statistikasına daxil edilir:

- qeyri-monetar qızıl, ödəmə vasitəsi kimi olmayan qiymətli metallar;
- tədavüldə olmayan banknotlar, qiymətli kağızlar və sikkələr;
- barter müqavilələri vasitəsilə sərhəddən keçirilən mallar;
- alqı-satqısı dövlət hesabları vasitəsi ilə həyata keçirilən mülki və hərbi təyinatlı mallar;
- humanitar və texniki yardım;
- hədiyyə və bəxşişlər;
- hərbi təyinatlı mallar;
- konsiqnasiya müqavilələri üzrə keçirilən mallar;
- xarici investisiyalı müəssisələrin nizamnamə fondu kimi gətirdiyi və öz istehsalı olaraq apardığı mallar;
- məlumat və proqram təminatı vasitələri;
- geriye qaytarılan mallar;
- şirkətin və müəssisələrin öz filialları və ya bölmələri arasında apardığı əməliyyatlar nəticəsində sərhəddən keçirilən mallar;
- ölkə limanlarında xarici ölkəyə məxsus gəmilərdən boşaldılan və ya Azərbaycana məxsus gəmilərin açıq dənizdə digər ölkəyə məxsus gəmilərdən əldə etdiyi balıq və digər dəniz məhsulları, dənizin dibindən çıxarılan minerallar;
- bunker yanacağı, ballast, ərzaq ehtiyatı və digər materiallar aşağıdakı hallarda nəzərə alınır:
 - Azərbaycan Respublikasının ərazisində xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlara satıldıqda;
 - Azərbaycan Respublikasının ərazisində ölkənin dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarının xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarından alındıqda və ya ölkə limanlarında xarici ölkəyə məxsus dəniz və çay gəmiləri, uçan aparatlarından boşaldıqda;
- poçtla və ya kuryer xidməti ilə göndərilən mallar (əgər malın həcmi və ya dəyəri qanunla müəyyən olunmuş həddən çox olarsa);
- işləyən qeyri-rezidentlər də daxil olmaqla, bütün kateqoriyalardan olan şəxslərin qanunla müəyyən edilmiş statistik müşahidə həddi normasından artıq keçirdiyi mallar;
- emal üçün və ya emal edildikdən sonra (hazır məhsul) keçirilən mallar;
- rüsumsuz ticarət mağazalarına göndərilən daxili mallar;
- təbii fəlakət və digər fəvqəladə vəziyyətlərin nəticələrini aradan qaldırmaq, qəza-xilas etmə tədbirlərini həyata keçirmək, o cümlədən zərərçəkmişlərə paylamaq və onlara yardım etmək məqsədilə keçirilən və sonradan qaytarılması nəzərdə tutulmayan mallar.

Aşağıdakı mallar gömrük statistikasına daxil edilmir:

- miqdarı və ya dəyəri statistik müşahidə həddini aşmayan mallar;
- ölkə ərazisindən tranzit keçən və ya ölkə ərazisində yalnız boşaldılıb yüklənən mallar;
- müvəqqəti aparılan və ya gətirilən mallar;

- monetar qızıl, tədavüldə olan milli və xarici valyuta (numizmatika məqsədləri üçün istifadə edilənlərdən başqa), qiymətli kağızlar;
- mülkiyyət hüquqları rezidentdən qeyri-rezidentə sərhədi keçirilmədən verilən qeyri-maliyyə aktivləri;
- kommersiya əməliyyatları predmeti olmayan mallar:
 - fiziki şəxslər tərəfindən şəxsi istifadə üçün keçirilən, miqdarı və dəyəri qanunla müəyyən olunmuş həddən çox olmayan mallar;
 - abunəçilərə göndərilən qəzet və jurnallar, digər dövrü nəşrlər;
 - xarici dövlətlərin diplomatik və digər nümayəndəliklərinin (səfirlik, konsulluq, elmi təşkilatlar və ya hərbi bazalar), həmçinin ölkə ərazisində yerləşən beynəlxalq təşkilatların keçirdikləri mallar;
 - konkret müştərinin ehtiyacları üçün hazırlanmış proqram təminatı və ya identifikasiya oluna bilən istənilən tip orijinal əsər yazılmış məlumat daşıyıcıları;
- beynəlxalq daşımaları həyata keçirən nəqliyyat vasitələri;
- beynəlxalq daşımaları həyata keçirən nəqliyyat vasitələrinin normal istismarı üçün nəzərdə tutulan texniki təchizat vasitələri, yanacaq və digər mallar;
- nəqliyyat vasitəsi sərnişinlərinin və heyət üzvlərinin istifadəsi üçün nəzərdə tutulan ərzaq ehtiyatı və digər mallar;
- Azərbaycana məxsus və ya rezidentlər tərəfindən icarəyə götürülmüş gəmilər tərəfindən tutularaq və ya istehsal olunaraq ölkəyə gətirilən dəniz məhsulları;
- ölkənin gömrük sərhədlərindən kənarında yerləşən Azərbaycana məxsus və ya rezidentlər tərəfindən icarəyə götürülən nəqliyyat vasitələri üçün aparılan yanacaq və sürtkü materialları;
- texniki xidmət göstərməsi üçün sərhəddən keçirilən nəqliyyat vasitələri;
- təmir olunmaq üçün sərhəddən keçirilən nəqliyyat vasitələri;
- sərgi eksponatları;
- idman yarışları, tamaşalar və analoji tədbirlər üçün keçirilən mallar;
- girov əşyaları və öhdəliyi təmin edən digər vasitələr;
- mal nümunələri;
- rüsumsuz ticarət mağazalarına gətirilən xarici mallar;
- sərhəddən keçirilən malların daşınması üçün qablaşdırma materialları;
- əvvəllər hər hansı bir gömrük proseduru altında yerləşdirilərək gömrük statistikasına daxil edilən və sonradan ölkədən çıxarılmadan gömrük proseduru dəyişdirilən mallar.

Malların statistik dəyəri idxal və ya ixraca dair bağlanmış müqavilələrin qiymətləri əsasında, Mərkəzi Bankın gömrük bəyannaməsinin buraxıldığı günə müəyyən etdiyi məzənnə üzrə ABŞ dolları ilə müəyyən edilərək vahid qiymət bazisinə gətirilir.

İdxalın dəyərinin qiymətləndirilməsi malın gömrük bəyannaməsində göstərilmiş SİF baza qiymətlərinə gətirilmiş faktura (kontrakt) dəyəri üzrə aparılır. SİF- (dəyər, sığorta, fraxt)-malın satış şərtidir ki, buna görə malın qiymətinə onun dəyəri, malın sığorta edilməsi və nəqli üzrə xərclər daxil edilir.

İxracın dəyərinin qiymətləndirilməsi malların gömrük bəyannaməsində göstərilmiş FOB baza qiymətlərinə gətirilmiş faktura (kontrakt) dəyəri üzrə aparılır. FOB (bortda azad)-malın satılma şərtidir ki, buna görə malın qiymətinə onun dəyəri, malın çatdırılması və gəmi bortuna yüklənməsi üzrə xərclər daxil edilir.